

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

Борис КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 р.

**ХАРАКТЕРНИЙ ТАНЕЦЬ
ТА НАРОДНО-СЦЕНІЧНА ХОРЕОГРАФІЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

II курс

освітнього компонента підготовки бакалавра

галузь знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"

спеціальність 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладач:

Афанасьєв С. М., доцент, заслужений артист України, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладач:

Афанасьєв С. М., доцент, заслужений артист України, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Характерний танець та народно-сценічна хореографія. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / Уклад.: Афанасьєв С.М. – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 23 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

Опис освітнього компонента.....	4
Мета та завдання освітнього компонента.....	5
Програма освітнього компонента.....	8
Структура освітнього компонента.....	17
Теми практичних занять.....	17
Теми індивідуальних занять.....	18
Теми для самостійного опрацювання.....	18
Методи та форми навчання.....	18
Методи та форми контролю.....	18
Критерії оцінювання.....	19
Методичне забезпечення.....	21
Рекомендована література.....	22

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь спеціальність, знань, вищої освіти, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС –2	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Цикл спеціальної підготовки
		Денна форма навчання
	Спеціальність 024 Хореографія	Рік підготовки
		2-й
		Семестр
		III - IV-й
Загальна кількість годин – 60	Рівень вищої освіти	Лекції
	Перший (бакалаврський)	-
		Практичні заняття
		34
		Індивідуальні заняття
		2
		Самостійна робота
		24
		Вид контролю: 4-й семестр іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання - 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування у здобувачів освіти системи професійних знань, умінь і навичок, необхідних для опанування характерного танцю як складової академічної хореографії; розвиток технічної, стильової та образно-виконавської культури танцівника; підготовка до виконання характерних партій у балетному та сучасному сценічному репертуарі.

Завдання вивчення освітнього компонента

- опанування методикою виконання рухів характерного танцю біля опори та на середині залу в різних національно-стильових характеристиках;
- вивчення та аналіз зразків хореографічної спадщини характерного танцю;
- оволодіння специфічними педагогічними й методичними прийомами викладання характерного танцю.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач освіти повинен:

знати:

- виражальні засоби характерного танцю;
- манеру та техніку виконання характерного танцю, його стильові особливості;
- історію становлення й національні особливості танців різних народів;
- специфіку сценічного народного костюму в характерному танці;
- лексичний матеріал класичної спадщини характерного танцю та його застосування в сучасному балетному театрі.

вміти:

- грамотно й стилістично коректно демонструвати елементи, комбінації та манеру виконання характерного танцю;
- застосовувати набуті навички у навчальній, репетиційній та сценічній практиці;
- аналізувати та інтерпретувати характерний танець відповідно до образних і драматургічних завдань.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних спеціальних (фахових) **компетентностей**:

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання**:

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Порівняльна таблиця узгодженості тем ОК із СК та ПР

Тема	Спеціальні компетентності (СК)	Програмні результати навчання (ПР)	Відображення в тематиці
Тема 7. Урок характерного танцю. Вправи біля опори (другий рівень складності)	СК14	ПР19, ПР20	Поглиблення технічної підготовки через ускладнення координаційних і ритмічних завдань, удосконалення манери виконання та стійкості у характерному танці.
Тема 8. Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)	СК14, СК15	ПР19, ПР20	Закріплення віртуозних елементів у вільному сценічному просторі, розвиток артистизму, просторової організації руху та сценічної впевненості.
Тема 9. Елементи народно-сценічного танцю центральних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	СК14, СК15	ПР19, ПР20	Формування навичок стилістично вірного виконання українського народно-сценічного танцю, застосування технічних прийомів у створенні етюдної хореографічної форми.
Тема 10. Елементи народно-сценічного танцю західних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	СК14, СК15	ПР19, ПР20	Опанування регіональних особливостей народно-сценічної хореографії, розвиток здатності до художнього узагальнення рухового матеріалу у сценічному етюді.

Теми другого курсу освітнього компонента «Характерний танець та народно-сценічна хореографія» спрямовані на подальше ускладнення технічної та художньо-виконавської підготовки здобувачів освіти. Зміст тем забезпечує розвиток спеціальних компетентностей СК14 і СК15 через системне вдосконалення техніки характерного танцю та її застосування у концертно-сценічній діяльності.

Програмні результати навчання ПР19 і ПР20 реалізуються шляхом поєднання складніших технічних вправ з практикою постановки етюдів на основі української народно-сценічної хореографії різних регіонів. Такий підхід сприяє формуванню здатності здобувачів освіти обирати оптимальні виконавські прийоми для створення хореографічного образу, а також удосконалювати виконавську майстерність у процесі підготовки до сценічних виступів, фестивалів і конкурсів.

Логіка тем другого курсу забезпечує поступовий перехід від технічного вдосконалення до цілісного художнього втілення народно-сценічного матеріалу з урахуванням регіональної стилістики та сценічних вимог.

3. Програма освітнього компонента

РОЗДІЛ 3. УРОК ХАРАКТЕРНОГО ТАНЦЮ (ДРУГИЙ РІВЕНЬ СКЛАДНОСТІ)

Тема 7. Урок характерного танцю. Вправи біля опори (другий рівень складності).

Практичне заняття

Мета: удосконалення техніки виконання вправ біля опори характерного танцю; розвиток координації, сили, витривалості та рухливості; формування впевненої національно-стильової манери виконання; підготовка до опанування більш складних технічних елементів на середині залу.

Завдання

- удосконалити техніку виконання вправ біля опори характерного танцю другого рівня складності;
- розширити руховий словник за рахунок ускладнених поєднань battements, каблучних рухів, flic-flac, rond de jambe, battement fondu, développés та grands battements;
- сформувати усвідомлене застосування національно-стильової манери виконання.
- відпрацювати координаційно складні комбінації біля опори;
- удосконалити роботу стопи, стійкість, піднімання на півпальці, поєднання рухів ніг, рук і корпусу;
- підготувати виконавський апарат до технічно складних рухів на середині залу.

Зміст практичного заняття

1. Напівприсідання та глибокі присідання (demi-plié et grand plié) у I, II, III, IV та V позиціях.
2. Ковзання стопою по підлозі (battements tendus):
  - з виштовхуванням п'ятки опорної ноги;
  - у поєднанні з маленькими кидками;
  - у поєднанні з ударами робочої ноги;
  - у поєднанні з каблучними рухами.
3. Каблучні вправи: з додаванням мазка робочої ноги («до себе»);
  - у поєднанні з «passé»;
  - у поєднанні з «гойдалкою».
4. Вправи з ненапруженою стопою (flic-flac):
  - з наступним переступанням на робочу ногу;
  - з наступним підскоком на опорній нозі.
5. Коло ногою по підлозі і в повітрі (rond de jambe et rond de pied par terre):
  - по підлозі носком з одночасним поворотом п'ятки опорної ноги;
  - у повітрі з одночасним поворотом п'ятки опорної ноги з витягнутим та скороченим підйомом.
6. Повороти стопи (pas tortillé): з підніманням на півпальці.
7. М'які розвороти ноги (battement fondu):

- низькі розвороти на 45° з підніманням на півпальці опорної ноги;
  - високі розвороти на 90° з підніманням на півпальці опорної ноги.
8. Нахили і перегинання корпусу з піднятою ногою на 90° (носок біля коліна опорної ноги) на півпальцях у напівприсіданні.
9. Підйом робочої ноги вздовж робочої (passé):
- з поворотом коліна робочої ноги з відкритого положення в закрите і навпаки;
  - з підніманням на півпальці;
  - на півпальцях.
10. Відкривання ноги на 90° (battements développés):
з наступними двома ударами п'ятки опорної ноги у напівприсіданні.
11. Дрібні вистукування: у характері іспанського танцю («zapateado»).
12. Великі кидки (grands battements jetés):
- «віялом» у координації з рухом руки і корпусу та падінням на робочу ногу у відкриту позицію з наступними двома ударами опорної ноги (півпальцями і всією стопою);
  - те саме — з підніманням на півпальці опорної ноги.
13. Підготовчі рухи до складних технічних вправ на середині залу.

Питання для самоперевірки

1. Які технічні завдання вирішують demi-plié і grand plié у характерному танці?
2. Яку функцію виконують battements tendus у поєднанні з каблучними рухами та ударами?
3. У чому полягає специфіка виконання flic-flac у характерному танці?
4. Яке значення мають rond de jambe та pas tortillé для розвитку рухливості та координації?
5. Які технічні вимоги висуваються до battement fondu і développés на 90°?
6. Яке методичне значення мають дрібні вистукування («zapateado») в екзерсисі біля опори?
7. Як grands battements jetés готують виконавця до складних рухів на середині залу?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Проаналізувати відеозапис уроку характерного танцю та визначити приклади ускладнених вправ біля опори.
3. Скласти комбінацію однієї вправи (на вибір) із поданого переліку та підготувати її показ.
4. Проаналізувати власне виконання вправ (стійкість, координація, манера, витривалість) та визначити індивідуальні напрями вдосконалення.

Література:

Основна

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF

2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
4. Лісовська Н. Ю. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
5. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Додаткова

10. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF

Тема 8. Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)

Вправи на середині залу вибудовуються на основі матеріалу, опанованого біля опори, з дотриманням принципів поступового ускладнення, контрастності та методичної доцільності. Послідовність роботи передбачає поетапне засвоєння окремих танцювальних елементів, на основі яких формуються танцювальні комбінації.

Танцювальні комбінації інтегруються у танцювальні етюди, що спрямовані на розвиток координації, музикальності та художньо-виконавської виразності, а також на формування і демонстрацію національно-стильової манери характерного танцю.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок виконання вправ на середині залу на основі матеріалу, опанованого біля опори; забезпечення поступового переходу від окремих танцювальних елементів до комбінацій і танцювальних етюдів; розвиток координації, музикальності і національно-стильової манери виконання.

Завдання

- ознайомити з принципами організації роботи на середині залу;
- закріпити технічні елементи, вивчені біля опори, у виконанні на середині залу;
- сформувати розуміння поетапності переходу від елементів до комбінацій та етюдів.
- відпрацювати окремі танцювальні елементи на середині залу;
- виконати навчальні комбінації різного характеру;
- формувати навички сценічної поведінки та ансамблевої взаємодії.
- формувати художній смак та повагу до національних традицій танцю;
- розвивати самостійність і творчу ініціативу.

Індивідуальне заняття

Мета: удосконалення індивідуальних навичок виконання вправ на середині залу на основі матеріалу, опанованого біля опори з урахуванням рівня підготовки здобувача освіти.

Завдання

- індивідуально відпрацювати окремі танцювальні елементи на середині залу;
- скоригувати технічні помилки, допущені під час групових занять.

Питання для самоперевірки

1. Яке місце займають вправи на середині залу в системі навчання характерного танцю?
2. На яких принципах ґрунтується організація роботи на середині залу?
3. Як здійснюється перехід від вправ біля опори до виконання рухів у просторі?
4. Яке значення мають танцювальні комбінації у навчальному процесі?
5. Яку функцію виконують танцювальні етюди на заняттях з характерного танцю?
6. Яку роль відіграють музикальність і ритмічна точність у виконанні вправ на середині залу?
7. Які критерії свідчать про готовність здобувача освіти до виконання етюдів?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Переглянути відеофрагмент уроку характерного танцю та проаналізувати етапи переходу від елементів до комбінацій і етюдів.
3. Створити коротку танцювальну комбінацію (8–16 тактів) на основі вивчених елементів та підготувати її виконання.
4. Здійснити самоаналіз власного виконання вправ на середині залу (координація, манера, музикальність, виразність).

Література

Основна

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Лісовська Н. Ю. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014

Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.

6. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>

7. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Додаткова

8. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF

РОЗДІЛ 4. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТАНЦЮ

Тема 9. Елементи народно-сценічного танцю центральних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду

Заняття передбачає вивчення танцювальних елементів українського народно-сценічного танцю на середині залу з метою розвитку координації рухів, правильної постанови рук, корпусу, ніг і голови, а також формування виразної національно-стильової манери виконання.

У процесі навчання особлива увага приділяється засвоєнню характеру та образності українського танцю, розкриттю різноманіття його форм і регіональних особливостей.

Здобувачі освіти набувають практичних навичок виконання характерних рухів українського танцю, зокрема:

відпрацювання уклону в українському танці:

- чоловічого;
- жіночого;

вивчення основних рухів центральних областей України:

- основні положення рук;
- базові танцювальні кроки (простий, перемінний);
- характерні рухи: «бігунець», «переступання», «тинок», «вихилясник», «віршовочка», «голубець».

Опановані танцювальні елементи інтегруються у навчальні комбінації та танцювальні етюди, що сприяє закріпленню техніки, розвитку виконавської виразності та формуванню цілісного образу українського народно-сценічного танцю.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок виконання базових елементів народно-сценічного танцю центральних областей України; засвоєння національно-стильової манери та характеру рухів; розвиток координації, музикальності і виконавської виразності шляхом поєднання танцювальних елементів у навчальні комбінації та етюди.

Завдання:

- ознайомити з особливостями стилю та манери виконання народно-сценічного танцю центральних областей України;

- відпрацювати уклони в українському танці (чоловічий і жіночий);
- опанувати основні положення рук, корпусу, голови та ніг;
- виконати базові танцювальні кроки (простий, перемінний) і характерні рухи: «бігунець», «переступання», «тинок», «вихилясник», «вірьовочка», «голубець»;
- об'єднати вивчені елементи у танцювальні комбінації та етюд.

Питання для самоперевірки

1. Які характерні риси стилю та манери виконання українського народно-сценічного танцю?
2. У чому полягає специфіка національної манери виконання рухів українського танцю?
3. Яке значення мають уклони в українському народно-сценічному танці?
4. Чим відрізняється чоловічий уклін від жіночого?
5. Які основні положення рук є характерними для українського танцю?
6. Назвіть і охарактеризуйте базові танцювальні кроки (простий, перемінний).
7. Які особливості виконання рухів «бігунець», «переступання», «тинок», «вихилясник», «вірьовочка», «голубець»?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Проаналізувати відеофрагмент українського народно-сценічного танцю («Лілея», муз. К. Данькевича) та визначити характерні елементи лексики й манери виконання.
3. Самостійно відпрацювати уклони (чоловічий і жіночий) та основні танцювальні кроки з дотриманням національної манери.
4. Проаналізувати власне виконання (манера, координація, ритмічність, виразність) та визначити індивідуальні напрями вдосконалення.

Література

Основна

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
4. Зубатов С. Танцювальні композиції та етюди українських народних танців: навч. посіб.- Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. – 376 с.
5. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
6. Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККиМ, 2008. – 116 с.

7. Лісовська Н. Ю. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.

8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>

Додаткова

9. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF

10. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF

Тема 10. Елементи народно-сценічного танцю західних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду

Заняття передбачає вивчення танцювальних елементів народно-сценічного танцю західних областей України на середині залу з метою розвитку координації рухів, формування правильної постанови рук, корпусу, ніг і голови, а також засвоєння виразної національно-стильової манери виконання.

У процесі навчання особлива увага приділяється опануванню характеру й образності танців західноукраїнського регіону, розкриттю різноманіття форм українського народно-сценічного танцю та його регіональних особливостей.

Здобувачі освіти набувають практичних навичок виконання характерних рухів народно-сценічного танцю західних областей України, зокрема:

відпрацювання уклону:

– чоловічого;

– жіночого;

вивчення основних рухів західних областей України:

– положення рук;

– базові танцювальні кроки (приставний крок, біг);

– характерні рухи: «тропіток», «переступчик», «чесанка», «трясунка» «гуцулка» (низька, висока);

– присядка «гайдук-круч».

Опановані танцювальні елементи поєднуються у навчальні комбінації та інтегруються в танцювальні етюди, що сприяє формуванню цілісної виконавської манери та художньої виразності народно-сценічного танцю західних областей України.

Практичне завдання

Мета: набуття навичок виконання елементів народно-сценічного танцю західних областей України; засвоєння характерної регіональної манери виконання; розвиток координації, музичальності і виконавської виразності шляхом поєднання танцювальних елементів у навчальні комбінації та танцювальний етюд.

Завдання

- ознайомити з особливостями стилю, манери та образності народно-сценічних танців західних областей України;
- сформувати уявлення про регіональні особливості лексики українського народно-сценічного танцю;
- відпрацювати уклони в українському танці (чоловічий і жіночий);
- опанувати положення рук, координацію корпусу, голови та ніг;
- виконати базові танцювальні кроки (приставний крок, біг);
- засвоїти характерні рухи: «тропіток», «переступчик», «чесанка», «трясунка» (низька і висока), присядку «гайдук»;
- поєднати вивчені елементи у танцювальні комбінації та етюди.

Питання для самоперевірки

1. Які стильові та манерні особливості характерні для народно-сценічних танців західних областей України?
2. Чим відрізняється манера виконання танців західноукраїнського регіону від танців центральних областей України?
3. Яку роль відіграє робота на середині залу у формуванні регіональної манери виконання?
4. Назвіть основні положення рук, характерні для танців західних областей України.
5. Охарактеризуйте рухи «тропіток», «переступчик», «чесанка».
6. Які принципи враховуються під час побудови танцювального етюду на основі регіональної лексики?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Переглянути відеозапис танцю західноукраїнського регіону та проаналізувати характерні рухи, манеру виконання та образність.
3. Самостійно відпрацювати чоловічий і жіночий уклони, базові кроки та один із характерних рухів (на вибір) з дотриманням регіональної манери.
4. Проаналізувати власне виконання (координація, манера, ритмічність, виразність) та визначити індивідуальні напрями вдосконалення.

Література

Основна

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
4. Зубатов С. Танцювальні композиції та етюди українських народних танців: навч. посіб.- Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. – 376 с.
5. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>

6. Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККиМ, 2008. – 116 с.
7. Лісовська Н. Ю. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>

Додаткова

9. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
10. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF

Іспит

Іспит передбачає відкритий практичний показ вивченого матеріалу:

- урок характерного танцю біля опори та на середині залу (II рівень складності);
- танцювальні етюди на основі елементів народно-сценічного танцю центрального та західного регіонів України.

4. Структура освітнього компонента

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Сем.	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
2 КУРС III СЕМЕСТР						
Розділ 3. Урок характерного танцю (другий рівень складності)						
Тема 7. Урок характерного танцю. Вправи біля опори (другий рівень складності)	14		8			6
Тема 8. Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)	16		8		2	6
Усього годин III семестр:	30		16		2	12
IV СЕМЕСТР						
Розділ 4. Методика виконання українського танцю						
Тема 9. Елементи народно-сценічного танцю центральних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	16		10			6
Тема 10. Елементи народно-сценічного танцю західних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	14		8			6
Усього годин за IV семестр:	30		18		2	12
Разом за 2 курс:	60		34		2	24

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лекції даним курсом не передбачені	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Урок характерного танцю. Вправи біля опори (другий рівень складності)	8
2.	Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)	8
3.	Елементи народно-сценічного танцю центральних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	10
4.	Елементи народно-сценічного танцю західних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	8
	Разом	34

7. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)	2
	Разом	2

8. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Урок характерного танцю. Вправи біля опори (другий рівень складності)	6
2.	Урок характерного танцю. Вправи на середині залу (другий рівень складності)	6
3.	Елементи народно-сценічного танцю центральних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	6
4.	Елементи народно-сценічного танцю західних областей України: особливості стилю, манери виконання. Постановка етюду	6
	Разом	24

9. Методи та форми навчання

- вербально-образні — пояснення, інструктаж, словесні коментарі, образні характеристики рухів;
- наочні — показ і демонстрація рухів та комбінацій, спостереження за виконанням;
- практичні — безпосереднє виконання вправ, рухів і танцювальних комбінацій;
- самостійна робота — опрацювання навчально-методичної літератури та відеоматеріалів, аналітичні завдання, самостійне виконання вправ і комбінацій.

10. Методи та форми контролю

Демонстрація набутих практичних навичок; іспит у формі практичного показу вивченого матеріалу.

11. Критерії оцінювання

Підсумкова оцінка з іспиту освітнього компонента формується за 100-бальною шкалою та складається з результатів поточної роботи (60 балів) і відкритого практичного показу (40 балів) з подальшим переведенням у шкалу ECTS.

Критерії оцінювання поточної роботи

<i>Тема 7. Вправи біля опори</i>	
Техніка виконання	3
Координація та контроль руху	3
Фізична підготовленість	3
Музикальність	3
Національно-стильова манера	3
<i>Разом</i>	15
<i>Тема 8. Вправи на середині залу</i>	
Техніка виконання	3
Координація та контроль руху	3
Фізична підготовленість	3
Музикальність	3
Національно-стильова манера	3
<i>Разом</i>	15
<i>Тема 9. Танцювальний етюд (регіон Центральної України)</i>	
Координація в просторі	3
Артистичність	3
Музикальність	3
Національно-стильова манера	3
Робота в ансамблі	3
<i>Разом</i>	15
<i>Тема 10. Танцювальний етюд (регіон Західної України)</i>	
Координація в просторі	3
Артистичність	3
Музикальність	3
Національно-стильова манера	3
Робота в ансамблі	3
<i>Разом</i>	15
<i>Бали, накопичені протягом року</i>	60

<i>Тема 7. Вправи біля опори</i>	<i>Тема 8. Вправи на середині залу</i>	<i>Тема 9. Танцювальний етюд (регіон Центральної України)</i>	<i>Тема 10. Танцювальний етюд (регіон Західної України)</i>	<i>Бали, накопичені протягом року</i>
15	15	15	15	60

Критерії оцінювання на відкритому практичному показі

<i>Вправи біля опори</i>	<i>Вправи на середині залу</i>	<i>Танцювальні етюди</i>	<i>Практичний показ</i>
10	10	20	40

<i>Бали, накопичені протягом року</i>	<i>Практичний показ</i>	<i>Загальна оцінка</i>
60	40	100

Оцінка «А» – відмінно: здобувач освіти досконало володіє навчальним матеріалом; під час практичного показу демонструє високий рівень сформованості виконавських компетентностей, технічну точність, музикальність, стилістичну вивіреність та художню виразність виконання.

Оцінка «В» – дуже добре: здобувач освіти впевнено володіє навчальним матеріалом; під час практичного показу демонструє достатньо високий рівень виконавських компетентностей, допускаючи окремі незначні технічні або стилістичні неточності, що не впливають на цілісність виконання.

Оцінка «С» – добре: здобувач освіти загалом володіє навчальним матеріалом; під час практичного показу демонструє сформовані виконавські компетентності, однак у виконанні наявні помітні технічні, координаційні або стилістичні неточності.

Оцінка «D» – задовільно: здобувач освіти засвоїв основний навчальний матеріал; під час практичного показу виконавські компетентності виявляються на мінімально допустимому рівні, виконання нестабільне, потребує корекції з боку викладача.

Оцінка «Е» – достатньо: здобувач освіти володіє навчальним матеріалом фрагментарно; під час практичного показу демонструє низький рівень сформованості виконавських компетентностей, з численними помилками технічного та стилістичного характеру.

Оцінка «FX» – незадовільно, з можливістю повторного складання: здобувач освіти не досяг мінімально необхідного рівня сформованості виконавських компетентностей; під час практичного показу виявляє суттєві технічні, координаційні та стилістичні помилки, однак має потенціал для усунення недоліків за умови додаткової підготовки та повторного складання.

Оцінка «F» – незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни: здобувач освіти не засвоїв навчальний матеріал; під час практичного показу не

демонструє необхідного рівня виконавських компетентностей, що унеможливило зарахування результатів навчання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	Задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Навчально – методичний комплекс освітнього компонента.

13. Рекомендована література

Основна

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
4. Зубатов С. Танцювальні композиції та етюди українських народних танців: навч. посіб.- Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. – 376 с.
5. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
6. Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККіМ, 2008. – 116 с.
7. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 05–06 червня 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. 141 с. PDF
10. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Додаткова

11. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
12. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
13. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
14. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
15. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF

16. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККиМ, 2020. 216 с. PDF
17. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF
18. Реброва О.Є. Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проекції педагогіки мистецтва: [монографія] / О.Є.Реброва. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – 295с. PDF